

O'ZBEKISTONDA TEXNIK REGLAMENTNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Yaxshiyeva Nigina Akrom qizi

Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti, 1-kurs magistranti

E-mail: nyahshieva@gmail.uz; Tel: +998770059703

Annotatsiya

Bugungi kunda mamlakatimiz ichki va tashqi bozorlaridagi mahsulotlar sifati muhim rol o'ynamoqda. Bu borada davlat organlari o'z vakolatlari doirasida yangi reglamentlarni ishlab chiqish va ularni amalda qo'llash bo'yicha ham bir qator ishlar olib borilmoqda. Mahsulotlar xavfsizligi va ularni ishlab chiqarish jarayonlari va usullarini belgilab beruvchi muhim hujjatlar bir qancha reglamentlar ishlab chiqilmoqda. Ushbu reglamentlar joriy etilib, amalda qo'llanilib borar ekan bizning mahsulotlar sifat darajalari yanada takomillashib, Eksport hamda Import tovarlarimizga talab ham oshib boradi. Texnik reglamentlar loyihalarini ishlab chiqarishda Xalqaro standartlar bilan uzviy bog'liqlikda ishlar olib borilmoqda, bu ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarni jahon bozorlariga kirishga to'sqinlik qilishiga yo'l qo'ymaydi. Shu jumladan ushbu maqolamda, Texnik reglamentlar loyihalarini ekspertizadan o'tkazish, texnik reglamentlarni ishlab chiqish va qabul qilish tartiblari, davlat nazorati organlari huquqlari, texnik jihatdan tartibga solish bo'yicha ma'lumotlar, ularni ijro etuvchi hokimiyat organlari, ilmiy tashkilotlar hamda O'zbekiston Respublikasida ishlab chiqilayotgan texnik reglamentlar va ularning istiqbolli yechimlari borasida bajarilishi lozim bo'lgan chora-tadbirlar keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: *Texnik reglament, mahsulot, sifat, Import, Eksport, ekspertiza, Xalqaro standartlar, milliy standartlar, ijro etuvchi organlar.*

Аннотация

Сегодня качество продукции играет важную роль на внутреннем и внешнем рынках нашей страны. В этой связи государственные органы также осуществляют ряд мероприятий в пределах своих полномочий по разработке новых нормативных актов и внедрению их в практику. Разрабатывается ряд нормативных актов — важных документов, определяющих безопасность продукции, а также процессов и методов ее производства. По мере внедрения и реализации этих правил качество нашей продукции будет и дальше улучшаться, а спрос на наши экспортные и импортные товары будет расти. При разработке проектов технических регламентов работа ведется в тесной увязке с международными стандартами, что не позволяет выпускаемой продукции стать препятствием для выхода на мировые рынки. В статье содержится информация об экспертизе проектов технических регламентов, порядке

разработки и принятия технических регламентов, правах органов государственного контроля, технического регулирования, органах, их реализующих, научных организациях, а также о мерах, которые необходимо принять в отношении разрабатываемых в Республике Узбекистан технических регламентов и их перспективных решений.

Ключевые слова: Технические регламенты, продукция, качество, Импорт, Экспорт, экспертиза, Международные стандарты, национальные стандарты, органы исполнительной власти.

Annotation

Today, the quality of products in the domestic and foreign markets of our country plays an important role. In this regard, state bodies are also working on the development and implementation of new regulations within their powers. A number of important documents are being developed, defining the safety of products and the processes and methods of their production. As these regulations are introduced and implemented, the quality levels of our products will further improve, and the demand for our export and import goods will increase. In the development of draft technical regulations, work is being carried out in close connection with international standards, which will not prevent the products being manufactured from entering world markets. In this article, I will present information on the examination of draft technical regulations, the procedures for developing and adopting technical regulations, the rights of state control bodies, information on technical regulation, the authorities implementing them, scientific organizations, as well as measures to be taken regarding technical regulations being developed in the Republic of Uzbekistan and their promising solutions.

Keywords: Technical regulations, product, quality, Import, Export, examination, International standards, national standards, executive bodies.

O‘zbekiston Respublikasining “Texnik jihatdan tartibga solish to‘g‘risida”gi Qonuni va O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligining faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2024-yil 28-fevraldagi PQ-91-son qaror ijrosini ta‘minlash maqsadida Vazirlar Mahkamasi tomonidan qaror qabul qilingan. Ushbu qonunda texnik reglamentlarni tuzilishi, mazmuni, ishlab chiqish tartiblari, Davlat tili ustuvorligini ta‘minlash tartibi, texnik reglamentlarni ekspertizadan o‘tkazish tartiblari keltirib o‘tilgan. mahsulot xavfsizligining qo‘llanilishi majburiy bo‘lgan tavsiflari yoki ular bilan bog‘liq bo‘lgan ishlab chiqarish jarayonlari va usullari, qoidalar belgilangan hujjat – Texnik reglament hisoblanadi. Texnik reglamentlar uning mazmunini hamda mazkur hujjat bilan majburiy talablar belgilanayotgan mahsulot yoki mahsulotlar guruhini aks ettiruvchi qisqa nomga ega bo‘lishi lozim deb ko‘rsatilgan. Ushbu qarorga muvofiq Texnik reglamentlar lo‘nda, oddiy va ravon tilda bayon etilgan bo‘lishi kerak. Loyihalar matni

turlicha sharhlash va talqin qilinishlarga olib kelmasligi kerak. Loyihalar jummalari rasmiy til uslubidan va yuridik atamalardan foydalanilgan holda, umumiy qabul qilingan grammatika, imlo va punktuatsiya qoidalariga muvofiq tuzilishi lozim deb keltirib o'tilgan. Texnik reglamentda belgilangan talablar texnik jihatdan tartibga solishning asosiy maqsadlari va prinsiplariga, moddiy-texnik bazani rivojlantirish va ilmiy-texnik rivojlanish darajasiga, hamda O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlariga va xalqaro shartnomalarga muvofiq bo'lishi lozim.

Texnik reglamentlarda tadbirkorlik subyektlarining tovar bozori ishtirokchilariga ularning bozorga kirishiga to'sqinlik qiladigan texnik jihatdan tartibga solishning yangi shartlarini o'rnatadigan normalarni belgilashga yo'l qo'yilmaydi. Shunday ekan biz mamlakatimizda eksport hajmini oshirishimiz uchun yangidan-yangi texnik reglamentlarni joriy etishimiz va ularni amalda qo'llashimiz kerak. Masalan bizning jannatmakon yurtimiz mevalari, sabzavotlari butun dunyo mamlakatlarining mevalari oldida o'zining sersuvligi, ta'mi bilan ajralib turadi. Biz ko'proq davlat standartlariga mos keladigan reglamentlar ishlab chiqib eksport hajmini oshirishimiz kerak. Texnik reglamentlarimizda biz mahsulotning zarar yetkazmasdan xavfsizligini ta'minlovchi zaruriy talablarini ham inobatga olishimiz kerak. Ayniqsa ho'l mevalarimiz sifatli, zarar yetmasdan yetkazilsa maqsadga muvofiq bo'ladi deb bilaman.

Texnik reglamentlarni yurtimizda jadallik bilan oshib borayotganligi eksport hajmini kengaytirib, mahsulotlarimiz jahon bozoridan joy olayotganligining belgisidir. Texnik reglamentlar shunday tuzilishi kerakki, xavf darajalarini hisobga olgan holda belgilangan muvofiqlik sertifikatlariga amal qilish muddatini uzaytirish tartibini, o'ram, qadoqlariga, tamg'alashlariga, yorliqlariga va eng avvalo mahsulot sifat darajasiga alohida e'tibor berilishi kerak. Bu borada bir qator ishlar ham olib borilmoqda. Har bir texnik reglament ham avvalo joriy etilish oldidan eksport komissiyalari tomonidan ekspertizadan o'tkaziladi. Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 25-martdagi 153-son qarori bilan tasdiqlangan nizomga asosan ushbu reglamentlar maxsus tekshiruvchilar nazoratidan o'tkaziladi. Texnik reglament loyihalari davlat tilida tayyorlanishi kerak. Maxsus talablarga mos imlo, uslubiy, grammatik va punktuatsiya qoidalariga qat'iy amal qilingan holda ishlab chiqilishi zarur.

Har bir texnik reglament mahsulot nomidan kelib chiqqan holda nomlanadi. Texnik reglamentning belgilanishi "UzTR" indeksidan so'ng nuqta belgisi, Vazirlar Mahkamasining texnik reglamentini tasdiqlash to'g'risidagi qarorining tartib raqami so'ng esa defies belgisi hamda ro'yhatga olingan tartib raqami va ikki nuqta bilan tasdiqlangan yili yozilib nomlanadi.

Masalan; "UzTR".245-005:2025.

"UzTR".654-177:2003.

Men shuni aytmogchimanki, ushbu maqolam orqali bu texnik reglamentlarni yanada ko'proq ishlab chiqish va joriy etish, kelgusida dunyo mahsulotlariga raqobatbardosh sifatli mahsulotlar yaratishga zamin bo'ladi. Shu sababli ham bugungi kunda eng

dolzarb mavzulardan biri bo‘lib hisoblanmoqda. Men ham bu borada tengdoshlarim, ustozlarim bilan bilim va fikr almashgan holda yangi texnik reglamentlarni ishlab chiqmoqdamiz. Bugungi kunda O‘zbekistonda istiqbolli Texnik reglamentlar ishlab chiqilmoqda.

Yurtimizning biz shijoatli-mard, jasur, Amir Temur, To‘marislardek bobo-momolarimizning avlodlari ekanmiz har birimiz yurtimiz ravnaqi, istiqboli, yuksalishi uchun bor bilim-salohiyatimiz, aql-u-salohiyatimizni, kuch-g‘ayratimizni ko‘rsatib qo‘yishimiz zarur deb bilaman. Bizning sohamiz Metrologiya sohasida ham biz yoshlar qo‘limizdan kelgancha bor bilimlarimizni ishga solib , yangidan-yangi loyihalarni, reglamentlarni ishlab chiqishimiz zarur. Shundagina bizning Ona yurtimiz yuksalaveradi va rivojlanaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. “Texnik reglamentlarni ishlab chiqish, ularni tasdiqlash, o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish hamda bekor qilish tartibi to‘g‘risidagi nizomini tasdiqlash haqida” O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 27.02.2025 yildagi 128-son qarori
2. O‘zbekiston Respublikasining “Texnik jihatdan tartibga solish to‘g‘risida”gi 2024-yil 28-fevraldagi PQ-91-son qarori.
3. P.M.Matyaqubova , Sh.M.Masharipov, X.Sh.Jabbarov “Fan va texnikada o‘lchashlar noaniqligi” o‘quv qo‘llanma , Toshkent-2021
4. P.I.Kalandarov, G.I.I. “Metrologiya asoslari”. Darslik, Toshkent-2024
5. U.A.Maxmonov, A.M.Tursunov, Sh.Sh.Mirzaxodjayev. Metrologiya va nazorat o‘lchov asboblari fanidan o‘quv qo‘llanma. Toshkent.2013-y.
6. <https://www.standart.uz>